

Lucas 19: 1-10

Preek voor de Kind&Schooldienst over Zacheüs
Zondag 31 januari 2010, Schoonhoven.

Gemeente van Christus,

De naam Zacheus, betekent eigenlijk: *de eerlijke*. Dat is de naam die zijn ouders hem hadden gegeven. 'Wat een ventje, daar zit nou helemaal geen greintje kwaad in, we noemen het *de eerlijke*.' Nou, toen hij groot werd. deed hij zijn naam weinig eer aan. Hij werd een oneerlijke tollenaar, een belasting-inner in Jericho. Jericho was een grensstad. Daar was altijd veel handelsverkeer. Dus konden tollenaars er veel invoer belasting heffen. En Zacheus deed er dan vaak nog wat bovenop, voor zichzelf! De 'eerlijke' werd de 'oneerlijke'. Dat was natuurlijk niet de bedoeling geweest...

De kleine Zacheus doet mij denken aan Lord Farquaad uit de Shrekfilms. Lord Farquaad is een grote stoere, machtige vent, zit in een groot harnas op zijn grote paard. Tot hij van zijn paard wordt getild, en dan blijkt er in dat grote harnas een heel klein mannetje te zitten, of liever te staan, op een plankje in het harnas. En dan begrijpen we allemaal waarom Lord Farquaad zo doet zoals hij doet. Zijn zwakke plek is dat hij zo klein is... Daarom roept hij zo hard, en doet hij zo gemeen, en wil hij zo graag dat iedereen bang voor hem is.

Van Zacheus wordt ook verteld dat hij klein was. Ik kan me goed voorstellen dat hij daar flink mee is gepest, toen hij nog op school zat.

'He Zacheus... doe je mee met basketbal? Dan mag jij de bal zijn!'

En toen hij weer eens een vervelende dag op school had gehad, maakte hij een plan.

'Later, als ik groot ben, of in ieder geval oud, dan zal ik ze krijgen. Weet je wat? Ik zoek een beroep waarmee ik wraak kan nemen op die pesters? Politie, - en ze dan lekker grote bekeringen geven? Nee, daarvoor ben ik te klein. Wat dan? Ik weet het al: de belastingdienst. Ik ga bij de belastingdienst en dan laat ik ze allemaal lekker veel belasting betalen. Eigen schuld! Kunnen ze zelf eens voelen hoe het is als je gemeen behandeld wordt'

En als Zacheus dan jaren later als tollenaar aan zijn loketje zit bij de stadspoort van Jericho, de grensstad, dan ziet hij een grote zakenman aankomen. Hij herkent hem. 'Dat lijkt wel Saul!' Saul was een van de jongens die hem op school zo kon pesten. Toen kon Zacheus niets terugdoen, was hij machteloos. Nu niet meer...

'He, komt u naar dit loket. U komt van over de Jordaan? U heeft wol gekocht en vijgen?

Dat is dan 100 shekel invoerbelasting.'

'Vorige keer hoefde ik maar 50 shekel te betalen.'

'Alles wordt duurder. Kom, betalen.'

De man pakt zuchtend zijn portemonnee, en dan herkent hij Zacheus. 'He, Zacheus, ken je me niet meer. Ik ben Saul, van de Rank! We zaten samen in de klas. Mooie tijd was dat. Maar kom, Zacheus, een oude schoolvriend die help je toch? Die laat je toch niet zoveel betalen?'

Zacheus glimlachte. Het was meer een grimlach dan een glimlach. 'Weet je Saul, soms lijkt het of ik al die blauwe plekken die je me hebt gegeven nog steeds voel. Ik heb zelfs nog een litteken van je, van toen je me als basketbal wilde gebruiken.'

Saul moet erom lachen. 'Ja, echte jongens waren we...'

'Oeps,' zegt Zacheus, 'nu zijn de prijzen al weer gestegen. Je moet 150 shekel betalen. En snel, anders neem ik je wol en vijgen direct in beslag.'

Zo maakte Zacheus zich dus nog steeds niet erg populair. De vrienden die hij had, lieten hem steeds meer links liggen. Mensen zagen hem niet graag. Zag hijzelf graag in de spiegel? Durfde hij zich recht in de ogen te kijken in de spiegel? Was dit echt wat hij wilde?

Dan hoort Zacheus op een dag, dat Jezus in de stad is. 'Die moet ik zien,' denkt hij direct.

Zacheus wilde Jezus zien. Waarom? Tja, waarom. Jezus raakte een gevoelige plek van Zacheus. Hij had verhalen gehoord. Dat Jezus anders was. Belangrijke en populaire mensen liet hij links liggen, maar juist mensen die niet zo populair waren, die zocht hij op. En niet zo populair zijn... dat was nu net de gevoelige plek van Zacheus.

Iedereen heeft wel ergens een gevoelige plek.

De grote jongen die al op de middelbare school zit maar thuis nog altijd opgekruld op de bank naar Sponge Bob kijkt.

De stoere meid die op haar kamer nog altijd met de liedjes van K3 meezingt.

De sterke soldaat die terugkomt uit Afghanistan en moet huilen als hij zijn kinderen weer ziet.

De nogal strenge juf die in de thuis haar katten helemaal verwent.

Vraag maar aan je vader of moeder maar: 'Wat is uw zwakke plek?' Als ze zeggen: 'Die heb ik niet,' moet je zeggen. 'U hoeft het niet te vertellen hoor, maar de dominee zegt dat iedereen een zwakke plek heeft!'

De verhalen die hij over Jezus heeft gehoord, hebben Zacheus in zijn zwakke plek geraakt. Daarom wil hij Jezus graag eens zien, maar hij wil liever niet zelf gezien worden. Bovendien is hij klein van stuk. Dus klimt hij in een vijgenboom, hoog, en niemand ziet hem.

Na een poosje komt Jezus langs, gevolgd door een hele groep mensen. Hij ziet een been met een sandaal uit een vijgenboom bungelen. Hij stopt. 'He, wat een rare vijgen hebben jullie hier? Of is dat een nieuw soort vrucht?'

Zacheus wilde Jezus zien. Maar Jezus zag hem. En dan kijkt iedereen naar Zacheus in die boom. Die krijgt natuurlijk zo'n rood hoofd.

Dan zegt Jezus: 'Zacheus, kom naar beneden, vandaag wil bij jou op bezoek komen.'

Hoe kent Jezus de naam van Zacheus? Kent Jezus dan de namen van ons allemaal?

Zacheus laat zich op de grond zakken, en hij neemt Jezus mee naar huis. En ze eten samen, en ze praten samen, en Jezus geeft hem goede raad over zijn leven. En als ze afscheid nemen, belooft Zacheus dat hij zijn leven zal veranderen. Dat hij op zal houden om de mensen te laten betalen omdat ze hem vroeger gepest hebben. Dat hij, wat hij teveel heeft laten betalen, terug zal geven.

En als Jezus weer weg is, gaat Zacheus voor zijn spiegel staan. En dan ziet hij een bekend gezicht. Zelfde neus, zelfde mond, zelfde haar, zelfde moedervlek. Maar het is toch anders. Alsof hij *eindelijk* de Zacheus is geworden die hij altijd heeft willen zijn. De Zacheus die echt bij de naam past die zijn ouders hem hebben gegeven: Zacheus, *De Eerlijke*.

De mensen die Jezus buiten opwachten, begrijpen niet dat Jezus nou juist die vreselijke tollenaar heeft uitgekozen om te bezoeken. Jan Publiek heeft nu eenmaal altijd kritiek. Tegen hen zegt Jezus: 'Maar Zacheus is ook een zoon van Abraham, de vader ons volk. Zacheus hoort ook bij ons! het is niet goed om mensen buiten te sluiten. Ook niet als ze soms wat anders zijn.'

En misschien heeft Jezus nog iets bedoeld, toen hij zei dat Zacheus ook een zoon van Abraham was. Want net als Abraham was het Zacheus gelukt om zich los te maken uit zijn oude omgeving en leven, en op weg gaan naar een nieuwe wereld... naar het land van de belofte.

Als we weer eens 's ochtend voor de spiegel staan, en onszelf aankijken, en denken: ben ik dat? Waarom ben ik geen ander? Laten we dan nog eens aan Zacheus denken die Jezus ontmoette, en toen weer de mens werd zoals hij eigenlijk was bedoeld, toen hij ter wereld kwam: *De Eerlijke*.

Amen

Ds. F.W. Verbaas